

Izvjestaji o radu

SO PD »ZELJEZNIČAR« U 1984. GODINI

Odsjek je brojio 60 članova, od toga 15 ženskih i 45 muških. Od ukupnog članstva oko 30 je aktivnih članova. Održano je 50 redovnih sastanaka i 4 sastanka I. O-a Odsjeka. Na sastancima je sudjelovalo ukupno 842 člana i 53 gosta. Uz većinu sastanaka bile su priređene i dijamantne projekcije. U PTT obrazovnom centru održana su dva predavanja uz projekciju dijamantna. Odsjek je time pridobio 10 novih članova. Dva nova člana završila su Zagrebačku spel. školu u organizaciji SOPDS »Veleit«. a jedan član položio je ispit za instruktora PSH.

Bilo je mnogo značajnih skupova u kojima su sudjelovali naši članovi. To su: Speleološki kongres u Karlovcu, Zbor jamara Slovenije u Lipicima, Konferencija PSH na Šar-planini. Sastanak koordinacionog odbora PSJ na Bukoviku kraj Sarajeva. Zbor doleznih jamara, Memorijal J. Mišića na Oštrcu, Speleološki logor na Biokovu, Zbor planinara speleologa, Speleološko veče u prostorijama PSH te savjetovanje o organiziranju i evidentiranju Speleološkog rada.

Na osnovu izvještaja s terena dobio sam slijedeće podatke: na 46 planinarskih akcija sudjelovalo je ukupno 120 članova. U već istražene spel. objekte bila je 41 akcija sa 177 članova, a na 32 akcije istraživanja sudjelovalo je 97 članova i istraženo je ukupno 2781 m dužine i 2936 m dubine u raznim objektima. Osim toga, organizirano je 8 akcija na Gorsko zrcalo s 46 člana.

U ove podatke ulaze akcije koje je organizirao naš Odsjek i akcije drugih spel. odsjeka i društava u kojima su sudjelovali naši članovi. Izašao je novi broj »Speleologa«, uprkos velikim problemima oko pripreme materijala, a Svjetlan Hudec preveo je knjigu »Vertical Caving«.

Ove godine, kao i prethodnih radilo se na uređenju odsječkih prostorija. Prednost je dana oružarstvu, zatim popravak krova te sređivanju knjižnice. Vrijedno je zabilježiti da je TV Zagreb snimala u prostorijama društva TV emisiju Mali Svijet. Na kraju bih se zahvalio svima onima koji su sudjelovali u akcijama Odsjeka i doprinijeli da se postignu ovakvi rezultati. Krešo Zebec

SO PD »ZELJEZNIČAR« U 1985. GODINI

Odsjek je brojio 67 članova, od kojih 38 aktivnih. Od ukupnog broja članova bilo je 43 muških i 24 ženskih. U Odsjeku djeluje 18 spel. suradnika, 22 spel. pripravnika, 20 speleologa, 7 spel. instruktora, 1 pripravnik GSS-a i 2 spasavaoca GSS-a. Održana su 52 članska sastanka na kojima je sudjelovalo ukupno 797 članova (15 članova po sastanku) i 117 gostiju, iz PD »Veleit«, PD »Zagreb-Matica«, SD »Spiljar«, PD »Dubovac«, DISKEF-a, SD »Ursus Spelaesus« te članovi odsjeka i sekcija unutar PD »Zeljezničar«. Osim redovnih sastanaka, održano je 5 sastanaka Izvršnog odbora SO-a i 5 sastanaka uredništva časopisa »Speleolog«, koji je izdan i ove godine (godšte 1982/83), i to je broj s najviše priloga i stručne literature do sada.

Članovi odsjeka su sudjelovali na sljedećim skupovima:

- izložba minerala, Tržić — 3 člana
- sastanak KKSPSJ na Avali — 2 člana
- simpozij »Čovjek i krš« u Kupresu — 1 član
- prisustvovanje skupu speleologa istočnih zemalja u Čehoslovačkoj o spašavanju nesrećenih iz spel. objekata — 2 člana

Održana su sljedeća predavanja naših članova:

- predavanje o speleologiji u Planinarskoj školi Medvednica
- predavanje u Zagrebačkoj spel. školi
- predavanje o speleologiji u Petrinji, P. D. »Gavrilović«
- aktivno sudjelovanje na skupu o samopomoći i samospašavanju
- spel. veče u prosinu, gdje je održano predavanje o »Staroj školi«

Unutar planinarskih aktivnosti bilo je organizirano 118 izleta s ukupno 283 sudionika. Od toga su 82 izleta bila povezana sa speleologijom. Zbog boljeg savladavanja tehnike spuštanja i penjanja po užetima organizirane su u više navrata vježbe na Gorskom zrcalu. Područja istraživanja su bila Veleit, Gorski kotar, Dinara, Dalmatinska zagora, Lika, Kordun, Istra i Crna Gora.

Bila je organizirana 31 istraživačka akcija u kojima je istraženo 15 spilja te 13 jama, i to:

- Jama na Ložnjaku kod Knina, 15 m dužine i 10 m dubine
- Skundrića jama kod Pribudića, 85 m dužine i 85 m dubine
- Dimića jama kod Pribudića, 44 m dužine i 29 m dubine
- Jama »Ptičja govna« kod Pribudića, 22 m dužine i 25 m dubine
- Jama pod Bjelušinom kod Poštaka, 26 m dužine i 23 m dubine
- Telča jama kod Lešća, 13 m dužine i 16 m dubine
- Jama »Svitna loza« kod Lešća, 45 m dužine i 35 m dubine
- Jama u Crnim vrtačama kod Lešća, 55 m dužine i 45 m dubine
- Štrampinka kod Lešća, 50 m dužine i 45 m dubine
- Morska špilja kod Senja, 20 m dužine i 4 m dubine
- Valedijeva jama kod Kanfanara, 10 m dužine i 15 m dubine
- Jamljak kod Kanfanara, 16 m dužine i 37 m dubine
- Jama Fulinovića kod Kanfanara, 27 m dužine i 37 m dubine
- Romića jama na Dinari, 52 m dužine i 42 m dubine
- Trogrla jama na Dinari, 50 m dubine
- Jama pod Torlakovom glavom I na Dinari, 37 m dužine i 114 m dubine
- Jama pod Torlakovom glavom II na Dinari, 16 m dužine i 27 m dubine
- Pećina Bukavica na Risanu, 100 m dužine i 90 m dubine
- Bukavica II na Risanu, 55 m dužine i 35 m dubine
- Jama Potkova na Risanu, 13 m dužine i 37 m dubine
- Jama Pukotina na Risanu, 16 m dužine i 35 m dubine
- Nedovršena jama na Risanu, 250 m dužine i 250 m dubine
- Jama na Velikom stolcu na južnom Velebitu, 40 m dužine i 170 m dubine
- Jama iza Velikog stolca na južnom Velebitu, 70 m dužine i 93 m dubine
- Katina jama na južnom Velebitu, 85 m dužine i 130 m dubine
- Snježnica u Kamenom klanu na Južnom Velebitu, 55 m dužine i 38 m dubine
- Spilja u Vrtači na južnom Velebitu, 40 m dužine i 25 m dubine

Završeno je istraživanje sustava Kicljeve jame, dužine 1075 metara i dubine 285 metara, te nastavljeno istraživanje ponora u Klepinoj dublbi, čija dužina iznosi 270 m a dubina 180 m. Istraženo je 1257 m horizontalnih kanala te 1534 m vertikalnih. Branko Jalžić je sudjelovao u istraživanju najdublje jame u Hrvatskoj »Stara škola« (8 dana). Izvedeno je nekoliko istraživačkih akcija čiji je glavni cilj bio ronjenje u spel. objektima. U izvoru rijeke Cetine su ronili Lukić i Jalžić, i tom prilikom su zaronili do dubine od 20 m. U Klepinoj dublbi je ronio J. Ostojić te je tom prilikom preronio sifon od 2 m dužine i pronašao nastavak ponora. U pećini Zali kod Donjih Dubrava, u kojoj su ronili Hudec, Jalžić i Lukić, zaronjeno je u 4 sifona u špilji i u izvoru Zale. Zbog velikog mulja odustalo se od daljnjeg ronjenja, tako da će se istraživanje ponoviti.

Rad u arhivi spel. objekata PD »Zeljezničar« nastavljen je i ove godine; arhivski je obrađeno oko 1000 spel. objekata za koje je počela izrada

katarska. Članovi odsjeka sudjelovali su u 20 uzurastava u Veternici, te radu na uređenju te spuje. Izrađena je spel. značka špije Vetrnice. Zagrebačku spel. školu, u organizaciji SOPDS »Veleit« završila su 3 člana, a alpinistički tečaj u organizaciji AOPD »zelezničar« završila su 2 člana. Ispit za naslov speleologa položili su Igor Jemec i Ozren Lukić. Članovi Odsjeka aktivni su i u spel. radu izvan Odsjeka. Branko Jalžić — referent za speleologiju PŠZ-a, Juraj Posarić — vođa službe vodica po Veternici, Svetlana Hudec — tajnik Komisije za speleologiju PSH, i Vlado Božić — predsjednik Koordinacione komisije za speleologiju PSH i PŠZ. Davor Supčić

SO PDS SVEUČILISTA »VELEBIT« U 1984. GODINI

I za 1984. godinu možemo reći da je bila uspješna, pogotovo s obzirom na kvalitetu istraženih objekata. Od 139 izlazaka na teren, bilo je 96 kraćih planinarskih izleta, 12 tura, 33 speleološka istraživanja, 25 posjeta našim poznatim jamama i špiljama, u uzurastava pred Veternicom, 7 vježbi i 5 sudjelovanja u raznim planinarskim takmicenijima. Održano je 43 sastanka s prosječnom 17 prisutnih članova, koje je uspješno vodio pročelnik Odsjeka C. Josipović. Na 26 sastanka prikazani su i dijapozitivi. U uspješnom radu Odsjeka sudjelovalo je 49 članova, i to 20 žena i 26 muškaraca. Od toga 30 speleologa-pripravnika, 5 speleologa-instruktorica, a petorica su i članovi Gorskog službe spašavanja.

Gotovo najveći uspjeh, a jedan od najvećih uspjeha uopće u radu i postojanju odsjeka je istraživanje sustava Đulin ponor — Medvedica. Počevši od sv. VI 1984. u gotovo 17 istraživanja, koje je vodio Marjan Cepelak, topografski je snimljeno 12916 m kanala, pa je tako SO PDS »Veleit« nadmašio svoj proslugodišnji uspjeh za više od 3000 m, i ozbiljno uzurastao vodica Postojnske i Poioške jame. Budući da je istraživanje ovog velikog objekta još u toku, mogućnost da ovaj objekt bude najduži u Jugoslaviji ogromna je, pa gotovo i sigurna. Međutim, treba naglasiti da u ovom sustavu postoje i vrlo aktivni vodeni tokovi i da je obavezna upotreba ronilačkih odijela, što istraživanja čini problematičnijima, ali ne i manje uspješnima.

Istraženo je i topografski snimljeno još 27 objekata. U području Velike Popine istražene su 4 jame i to: Dvostruka — duboka 130 m, Jama — 150 m dubine i 120 m dužine, Armadin bezdan — dubok 62 m, Jama Beždan — duboka 20 m. Na Dinari istražene su 3 jame: jama na Bađnju duboka 32 m, jama na Korani dubine 58 i opasna Kikijeva jama duboka 66 m i dugačka 28 m. U području oko mrežnice istražene su 3 jame manjih dimenzija i špilja Ledenica, dužine 103 m. U blizini Rudnice istražene su tri jame: Ambari — 87 m dubine i 41 m dužine, Prčevke — 54 m dubine i 44,5 m dužine, Jama — 20 m dubine i 36 m dužine. Jedan član Odsjeka istražio je špilju Cueva del Teide, dužine 31 m i dubine 7 m, na Kanarskim otocima.

R. Erhardt je krajem VIII mjeseca organizirao tzv. »mini« ekspediciju u Austriju, u područje Salzbürških Alpa, koja je trajala 7 dana. Važan uspjeh je posjet Jesenjoj jami, dubokoj 680 m, na čije dno su se spustila četiri člana našeg Odsjeka (D. Cucančić, R. Erhardt, E. Kireta, S. Dobrović), a dva su se spustila do 300 m (D. Lacković, I. Nemeš). Posjet je izveden bez bivaka u roku od 27—30 sati. Osim toga, na tom području istražene su jame dubina 60, 55, 30, 20 i 12 m.

SOV bilježi i jednu vrijednu zanimljivost. Na inicijativu M. Cepelaka i odobrenje Općine Ogulin, SO PDS »Veleit« je organizirao akciju čišćenja i uređenja bunkera u Ogulinu. Bunker je očišćen, okrećen, uređen i sada predstavlja speleološki dom SO PDS »Veleit«. Ovaj će speleološki dom vrlo dobro koristiti prilikom budućih istraživanja u sustavu Đulin ponor — Medvedica u Ogulinu, gdje su mogućnosti bivakiranja slabe.

Kao i proteklih godina tako i ove, Odsjek je organizirao tradicionalnu, 18. zagrebačku speleološku školu, koju je uspješno vodio B. Vrbeć. Školu je završilo 16 polaznika iz »Veleit«, tako da je sada SOV bogatiji za 16 speleologa-pripravnika.

Članovi M. Cepelak i I. Čihorić organizirali su 16. otvoreno prvenstvo Zagreba u orijentaciji. Č. Josipović organizirao je i postavio stazu za tra-

dicionalni »Velebitski trk«, na kojem je sudjelovao i veliki broj članova SOV-a.

Vrlo su vrijedne i druge aktivnosti Odsjeka, tako su R. Erhardt i T. Grgasović postali urednici »Speleona«, prvog speleološkog biltena SO »Veleit« i SO »Biokovo« i tako okrunili suradnju između ova dva odsjeka. Krajem X mjeseca izašao je prvi broj »Speleona«, istina, u vrlo malom tiražu, ali očekuje se novo izdanje. Ovaj bilten vrlo je bogat spel. iskustvima iznesenim u interesantnim člancima, novostima o speleološkoj i fotografskoj opremi i dr. pa tako »Speleon« spada u vrijednu speleološku literaturu. Osim toga, nakon više godina ponovo su tiskani priručnici za spel. školu (objavljeni 1972. godine), budući da su neophodni za osposobljavanje stručnog kadra.

Član D. Cucančić vodio je Zagrebačku planinarsku školu, koja je bila vrlo uspješna, kako po oroju polaznika, tako i po sadržaju. 21. XII 1984. g. organizirano je spel. veče u čast Josipu Poljaku. Tom prilikom prikazani su njegovi dijapozitivi iz spuje, i to su ujedno i prvi snimci koji prikazuju unutrašnjost spel. objekata kod nas. Organizaciji večeri je puno pridonio naš član M. Cepelak.

Naši su članovi prisustvovali 9. kongresu speleologa Jugoslavije održanom u Karlovcu, a Hrvoje Mainar je održao i referat pod nazivom »Geneza jame Puhajke«, a sudjelovali su kao predavači i na savjetovanju za speleologiju održanom u Zagrebu krajem godine. Odsjek je postao i stalni pretplatnik časopisa »Spelunca«. Vrlo je značajna i suradnja s drugim spel. odsjecima i društvima, koja se odvijala u obliku zajedničkih akcija ili posredstvom Komisije za speleologiju PSH.

Slaven Dobrović

SO PDS »VELEBIT« U 1985. GODINI

Nastavljeno je vrlo uspješno djelovanje. Od 165 izlazaka na teren bilježimo 81 kraći planinarski izlet, 12 tura, 20 spel. istraživanja, 25 posjeta našim poznatim jamama i špiljama, 12 uzurastava pred Veternicom, 10 vježbi, i sudjelovanje na natjecanjima, i Velebitova spel. ekspedicija i i sudjelovanje na ekspediciji. Održano je 39 sastanaka s prosječnom 18 prisutnih članova, koje je uspješno vodio pročelnik Edo Kireta. Na 18 sastanaka održane su projekcije dijapozitiva, a na 4 kino-projekcije. U radu Odsjeka sudjelovalo je 40 članova, i to 14 žena i 26 muškaraca. Od toga su 24 speleologa-pripravnika, 7 speleologa, 5 speleologa-instruktorica, a petorica su i članovi GSS-a.

Od 5. do 27. X je organizirana spel. ekspedicija u Tursku »NIGDE '85«. Članovi ekspedicije su bili Robert Erhardt, Edo Kireta, Danko Cucančić, Ana Sutlović, Igor Vlahović i Zoran Petković. Istraženo je 5 špilja dužine 240, 150, 18, 10 i 8 m. Iako nisu istražene veće jame i špilje, ova ekspedicija nosi veliki značaj. To je prva Velebitova spel. ekspedicija izvan Jugoslavije. Stečena su mnoga vrijedna iskustva, koja će vrlo dobro poslužiti prilikom organiziranja slijedećih ekspedicija i sličnih akcija.

Nastavljeno je istraživanje sistema Đulin ponor — Medvedica. U nekoliko navrata topografski je snimljeno još 2085 m kanala, tako da najnovija dužina iznosi 15001 m. Međutim, ova dužina ima i dalje tendenciju porasta budući da istraživanje još nije završeno.

Topografski je snimljeno još 32 objekta. U području Dubrovnika istraženo je 12 objekata, među kojima i »Špilja za Gromačkom vlakom« dužine 2052 m i dubine 202 m, čije su fotografije našle mjesto i u dnevnoj štampi. Istraživanja su obavljena u dva navrata, ukupno oko 20-ak dana. Na Velebitu (Stapin) istraženo je 6 jama dubine 78, 45, 44, 29, 28 i 20 m i špilja dužine 11 m. Istraživanja su obavljena i u području rijeke Korane, u okolici sela Vagamac, Rašela, Bugar i Gota, gdje je istraženo 6 špilja, među kojima i Jankovića špilja, dužine oko 1000 m i Koturova peć, dužine 422 m. U području Velike Popine istražena je »Ljuta jama« do 101 m, »Mila draga« 53 m, te tri jame dubine 27,15 i 12 m. Na Krbavskom polju je obavljeno istraživanje po narudžbi Hidrogeološkog zavoda. Istražena je Ševarova špilja, 384 m i Zelena pećina, 609 m.

Od 4. VII do 7. VII organiziran je posjet Murovcu na Velebitu. Tom prilikom se na dno jame

(—534 m) spustilo više članova. I ove je godine organizirana tradicionalna, 19. zagrebačka spel. škola, koju je uspješno vodio E. Erhardt. Školu je završilo 13, od 15 prijavljenih polaznika. Erhardt je sudjelovao i u Velebitoj alpinističkoj ekspediciji »Mjesečeve planine«.

U 1985. SOV navršava nekoliko vrijednih jubileja. Prvi je 32 godine speleologije u PDS »Velebit«, zatim 30-godišnjica osnutka i 26-godišnjica kontinuiranog rada SO PDS »Velebit«. Ovi će se jubileji obilježiti prigodnom izložbom fotografija u prostorijama društva.

Krajem godine (21. i 22. XII) članovi su sudjelovali na Seminaru o samospašavanju i spašavanju bez GSS-a, koji je bio održan na Mosoru o organizaciji Komisije za speleologiju PSH, KS PSH je 16. XII organizirala spel. večer na kojem su prikazani dijazpozitivi sa raznih istraživanja, među kojima i dijazpozitivi s istraživanja sistema Đulin ponor — Medvedica i Panjkov ponor — Kršlje, E. Kireta i S. Dobrović položili su ispit za naslov »speleologa«. Od 21. do 25. V organiziran je posjet studenata Filozofskog fakulteta Veterinici, u okviru suradnje Odsjeka sa Filozofskim fakultetom. Na izložbenom prostoru Instituta »Ruder Bošković« od 20. I do 20. II organizirana je izložba pod naslovom »Speleologija — istraživanje i hobik«. Uz vrlo kvalitetne fotografije izloženo je i nešto opreme koja se nekad koristila u istraživanjima, kao i moderna oprema speleologa.

Pored navedenih aktivnosti, Odsjek nastoji i aktivno surađivati sa drugim spel. odsjecima u obliku zajedničkih spel. akcija ili uz pomoć KS PSH. Slaven Dobrović

KSPSH U 1984. i 1985. GODINI

Komisija za speleologiju PSH je u proteklom periodu koordinirala rad 12 speleoloških odsjeka u Hrvatskoj, i to: »Željezničar«, »Velebit«, »Zagreb-matica« i »Sutjeska« u Zagrebu, »Japetić« u Samoboru, »Dubovac« u Karlovcu, »Otočani« u Novalji, »Paklenica« u Zadru, »Mosor« u Splitu, »Biokovo« u Makarskoj, »Svilaja« u Sinju i »Platak« u Rijeci. Ova posljednja dva nisu u tom periodu pokazali nikakvu spel. aktivnost (niti dostavili izvještaj o radu), pa se smatra da su prestali s radom.

Svake godine održano je 11 sastanaka KSPSH. Predsjednik je cijelo vrijeme bio Vlado Božić, a tajnik od ljeta 1984. Tonči Rada, kada ga je zamijenio Zarko Stegmayer do jeseni 1985. Otada je tajnik Svetlana Hudec.

Predstavnici KSPSH sudjelovali su na raznim spel. skupovima: na XIII zboru slovenskih speleologa u Lipici u lipnju 1984. (1), na sastanku KKSPSJ na Bukoviku kraj Sarajeva u lipnju 1984. (3), na 9. kongresu speleologa Jugoslavije u listopadu 1984. u Karlovcu (3), na Konferenciji Saveza speleologa Jugoslavije u Kupresu u lipnju 1985. (2), na simpoziju »Čovjek i krš« u Kupresu u lipnju 1985. (3), na sastanku KKSPSJ na Avali u lipnju 1985. (2), i na sastanku speleologa-spasavalaca u CSSR u listopadu 1985. (3). KSPSH je bila organizator Zbora planinara-speleologa Hrvatske u Zagrebu u lipnju 1984. (30), domaćin Savjetovanja KKSPSJ u organizaciji i evidenciji spel. rada u Zagrebu u prosincu 1984. (8), Seminara o mjeranju i crtanju spel. objekata u Veterinici u ožujku 1985. (16), i Savjetovanja KKSPSJ o samopomoći i samospašavanju iz spel. objekata na Mosoru u prosincu 1985. (36).

KSPSH je u rujnu 1984. organizirala spel. logor »Biokovo 84« (30). U 1984. pet speleologa je steklo naziv instruktor, a u 1985. god. šest pripravnika naziv speleolog. Dopune i izmjene Pravilnika o radu KSPSH usvojene su u 1984. a u 1985. Kategorizacija speleologa kao vrhunskih sportista. U prosincu 1984. održano je u Zagrebu spel. večer posvećeno planinaru i speleologu Josipu Poljaku, a u prosincu 1985. g. temu su dala veća istraživanja provedena tijekom godine. Služba vodiča KSPSH za špilju Veterinici cijele je godine vodila turiste po špilji i brinula se o održavanju špilje. Krajem 1985. dovršen je I. svezak Spel. priručnika (špiljska meteorologija, biologija, arheologija i paleontologija) i predan u štampu. KSPSH je surađivala s Komisijom za školovanje PSH, koja je u jesen 1985. izdala knjižicu Program školovanja kadrova,

gdje je objavljen i program školovanja planinara-speleologa.

Tokom ove dvije godine koordinator za najveće spel. objekte u Hrvatskoj (Tonči Rada) svakih nekoliko mjeseci je objavljivao popise najduljih špilja i najdužljih jama u Hrvatskoj. KSPSH je krajem 1985. surađivala s Mjesnom zajednicom Gromača kraj Dubrovnika radi zaštite špilje za Gromačkom vlakom i njenog turističkog uređenja.

Vlado Božić

KOORDINACIJSKA KOMISIJA ZA SPELEOLOGIJU PSJ U 1984. i 1985. GODINI

Zbog relativno malih financijskih sredstava PSJ rad KKS PSJ bio je ograničen na svega nekoliko djelatnosti. Održana su tri sastanka Komisije i dva stručna savjetovanja.

U 1984. sastanak je održan 16. VI u planinarskom domu »Bukovik« na Bukoviku kraj Sarajeva, uz prisustvo 11 sudionika (iz Hrvatske 3, BiH 3, Crne Gore 1, Makedonije 3, Srbije 1). Na dnevnom redu je bio izvještaj o radu KKSPSJ za period 1980. do 1984., izvještaji o radu republičkih komisija u 1983., provođenje plana rada KKSPSJ u 1984. i plan rada za 1985. te razne korisne obavijesti. U 1985. godini održana su dva sastanka, prvi redovni a drugi izvanredni. Prvi je održan u planinarskom domu »Carapićev brest« na Avali kraj Beograda 22. VI, uz prisustvo 9 sudionika (iz Srbije 5, Hrvatske 2, BiH 1, Slovenije 1). Tu je podnesen izvještaj o radu KKSPSJ i republičkih komisija u 1984. god., usvojen je plan rada za 1986. god., razmotreni su stijedeći aktuelni problemi: stanje organiziranosti u pojedinim republikama, školovanje (tečajevi, spiti), kategorizacija speleologa kao vrhunskih sportista, štampanje spel. priručnika, i razmijenjene su informacije o predstojećim ljetnim akcijama. Izvanredni sastanak KKSPSJ održan je u sklopu Savjetovanja o samopomoći i samospašavanju u Planinarskom domu »Umberto Girometta« na Mosoru kraj Splita 21. 12. uz prisustvo 6 sudionika (iz Hrvatske 3, Srbije 1, BiH 1, Makedonije 3). Raspravljano je o polaganju ispita za stjecanje planinarskog naziva speleolog u pojedinim republikama, o spel. adresaru i cjeniku spel. opreme.

U 1984. godini održano je savjetovanje 22. 12. u Zagrebu (u društvenom domu PSH) pod nazivom Savjetovanje o organizaciji i evidenciji spel. rada, a 21-22. 12. 1985. god. na Mosoru (u planinarskom domu »Umberto Girometta«) pod nazivom Savjetovanje o samopomoći i samospašavanju iz spel. objekata.

KKSPSJ je u cjelosti snosila samo troškove redovnih sastanaka, dok su sudjelovanje na izvanrednom sastanku i na savjetovanjima sufinancirali učesnici sami i republičke komisije za speleologiju. Vlado Božić

SO PD »JAPETIĆ« U 1984. I 1985. GODINI

Odsjek je brojio 11 članova, od toga 6 speleologa pripravnika a ostali su suradnici. Tokom godine održana su 42 sastanka, kojima je u prosjeku prisustvovalo 8 članova. Sa 52 izlaska na teren (26 speleoloških i 26 planinarskih izleta) postignuta je najveća prisutnost članova Odsjeka na terenu od osnutka do sada. Istraženo je i topografski snimljeno 18 objekata (12 jama i 6 špilja). Povećanja broja istraživačkih akcija doprineli sve veća suradnja sa SO PDS »Velebit« i SO PD »Željezničar«.

Značajnije akcije su bile: Drugi speleološki logor na Žumberku u sudjelovanje u akciji za prvomajske praznike na Dinari. Dva člana su polaznici speleološke škole, a jedan je uspješno završava.

Zbog postojećih problema unutar i izvan Odsjeka u 1985. godini dolazi do smanjenja aktivnosti. Na 22 sastanka, kojima je u prosjeku prisustvovalo po 10 članova, uz izvještaje s akcija i izleta prikazivani su dijazpozitivi i održavana predavanja. Bilo je svega 20 izlazaka na teren sa 60 sudionika. Od 19 speleoloških, 5 je istraživačkih akcija rezultiralo topografskim snimanjem 5 objekata (2 jame i 3 špilje). Značajnija akcija je ponovljeno istraživanje Židovskih kuća na Žumberku sa zagrebačkim i samoborskim arheolozima, gdje je pronađen interesantan arheološki materijal.

U nedostatku opreme i članova rad se uglavnom svodio na posjete speleološkim objektima, rekonosciranje terena i zajedničke akcije sa speleolozima SO PDS »Velebít«, SO PD »Željezničar« i SO PD JNA »Sutjeska«. Jedan od uzroka smanjenja rada je i odlazak trećine članova u JNA (od toga 3 pripravnika).

Za 1986. godinu predviđeno je podmlađivanje članstva i povećanje svih aktivnosti te nastavak plodne suradnje sa ostalim odsjecima. Ilija Rašić

DESET GODINA POSTOJANJA I RADA SO PD »JAPETIĆ«

Prošlo je već punih 10 godina djelovanja Speleološkog odsjeka, sa povremenim teškoćama, ali i boljim trenucima u svom radu. Osvrnuo bih se na sam početak, pa i nešto ranije. Nekoliko godina prije osnivanja odsjeka postojala je grupa entuzijasta, članova PD »Japetić«, koji su bili zainteresirani za spel. djelatnost. Njihova nastojanja da osnuju sekciju naišla su na podršku tek po otkrivanju Grgosove pećine.

Tokom 1974. nekoliko puta istražuju gornju etažu špilje. 14. 8. 1974. spuštaju se pomoću opreme austrijskih speleologa u donju, tada još neistraženu etažu Grgosove pećine. 3. 9. ista grupa ponovo sudjeluje u istraživanju sa članovima SO PD »Željezničar«, te pomaže u mjerenju za izradu topografskog nacрта Jurju Posariću. U toku 1975. godine istražuju špilju »Otruševac II«, kraj Grgosove pećine. Nakon pozitivnog odgovora KS PSH na dopis Inicijativnog odbora, 5. 12. 1975. osnivačkim skupštinom počinje djelovati SO PD »Japetić«.

Slijedi dvogodišnje zatišje u speleološkoj aktivnosti, tako da je Odsjek došao na rub postojanja. Rad se uglavnom svodio na predavanja sa spel. tematikom i posjete spel. objektima, te dijelom na rekognosciranje terena i istraživanje objekata (ne i izrada topografskih nacрта), a sve u nedostatku opreme i stručnosti. Članovi Odsjeka u tim su godinama aktivniji i zapaženi kao planinari nego kao speleolozi. To se vidi i iz izvještaja o radu sekcije u 1977. godini gdje imamo 27 izleta (kraćih i dužih planinarskih izleta i tura), a od toga samo 11 posjeta spel. objekata, dok istraživačkih akcija nema.

1978. je jedna od boljih godina. Osam članova pohada Zagrebačku spel. školu te stječe naziv speleologa — pripravnika. Pored tog strukovnog uzidanja dolazi do udvostručenja broja članova sa desetak na 25. S tom godinom započinje i ozbiljniji spel. rad. Izrađeno je nekoliko topografskih nacрта, povećan je broj posjeta istraženim objektima ali u nedostatku opreme težište je i dalje na planinarskim aktivnostima. Ova godina je značajnija po povećanju broja članova na akcijama od povećanja broja izlazaka na teren. Od 40 izleta 14 se odnosilo na spel. akcije.

Nakon plodnijeg rada u 1978. nastaje zatišje u radu Odsjeka zbog odlaska najaktivnijih članova u JNA. Broj planinarskih izleta se čak i povećao (ukupno 45), ali za ilustraciju neka posluži zaključak Upravnog odbora u izvještaju o radu za 1979: »Izlazaka u prirodu i na izlete, na prvi pogled imali smo dosta, ali to je istovremeno i samo varka, jer su ih veoma često ponavljali jedni te isti članovi, pa slobodno možemo reći da je još uvijek premalo. Međutim ako hoćemo da se kritički osvrnemo na speleološki rad, onda moramo reći da je on još uvijek premalen... Mi još u našoj arhivi nemamo ni jednog opisa, kako izleta, tako i spel. objekata koje smo posjećivali, što znači da nam nedostaje pravog spel. rada, a što nam mora biti glavni zadatak u idućoj godini.«

Za 1980. se može reći da je bila najuspješnija godina u popularizaciji speleologije, što je i rezultiralo povećanje Odsjeka na 40 članova. Održavana su u prosjeku tri predavanja mjesečno, za članove Odsjeka i Društva, ali taj teoretski uzlet nije pratilo i povećanje rada na terenu (spel. rada). I dalje je većina izleta i akcija planinarske prirode (38 izlazaka na teren). Nabavkom dijela uvijek nedostajuće opreme pojavljuje se i prva prilika za kvalitetniji pristup istraživanju spel. objekata. Sastanci se održavaju redovito a brojem članova Odsjek je vrhunac imao upravo u toj godini.

Kroz godinu 1981. dolazi do smjene generacija tako da Odsjek broji tek 18 članova i nastavlja se smanjivati. Ali upravo je ta godina dala najveći broj spel. akcija. Od 44 izlaska na teren, 34 su bila spel. karaktera a istraženo je i topografski snimljeno 29 spel. objekata (21 špilja i 8 jama). Dva člana završila su spel. školu i nakon priprema u lipnju organiziraju, od 3-7. srpnja spel. logor na Zumberku, u Poganjoj jami. Još jedna od značajnijih akcija u toj godini je opsežnije istraživanje objekata u okolici Samobora od 19-22. 7.

Nakon uspješne 1981. u toku 1982. godine dolazi do daljnjeg osipanja kadrova tako da čitav terenski rad Odsjeka ostaje na 5-6 ljudi, ne računajući dio aktivnih članova koji su otišli u JNA. Od tri polaznika dvojica završavaju spel. školu i kao jedini sa stručnim znanjem organiziraju istraživačke akcije. Sa 23 izlaska na teren jedva prelaze polovinu rada prethodne godine, ali je 18 izlazaka speleoloških. Topografski je snimljeno 7 objekata (2 jame i 5 špilja). Vodstvo Odsjeka ostaje na šesnaestogodišnjacima i otud ne iznenaduje kolebanje u radu i broju članova.

U 1983. godini još dva člana završavaju spel. školu i povratkom pojedinih članova iz JNA pristupa se organiziranjem izvodenju terenskih akcija i bilježi porast na 25 spel. i 11 planinarskih izleta. Topografski je snimljeno 10 objekata (3 jame i 7 špilja). Zbog »nedostatka« neistraženih objekata u samoborskom i žumberačkom gorju sve je intenzivnija suradnja sa zagrebačkim odsjecima i sudjelovanje u njihovim akcijama.

O aktivnostima za sljedeće dvije godine opširniji podaci nalaze se u izvještaju o radu SO PD »Japetić« u 1984. i 1985. godini.

Dakle, u proteklih je pet godina istraženo i topografski snimljeno 69 spel. objekata (27 jama i 42 špilje). Većina tih objekata nalazi se u samoborskom i žumberačkom gorju ali se od 1983. bilježi stalan rast prisutnosti Odsjeka, što samostalnim akcijama, a što zajedničkim istraživanjima i izvan lokalnih terena.

Nakon pet godina postojanja a zatim i pet godina rada Odsjeka opravdana su nadanja i za napredovanje rada, kao i speleologije u Samoboru uopće.

Koristim priliku da se uz zahvalu svima onima koji su pomogli da Odsjek postoji i radi navedem i osnivače, ljude koji više nisu aktivni speleolozi ali bez kojih ne bismo imali ni ovo što je postignuto. A to su: Ivica Bežjak, Bruno Buntić, Jurica i Vlado Domin i Milan Zegarac. S nadom da će sljedećih deset godina rada donijeti veće i bolje rezultate završio bih ovaj kratak pregled rezultata rada u proteklih deset godina. Ilija Rašić

SO PD »MOSOR« U 1984. GODINI

Ove je godine SO PD »Mosor« vodio sekretarijat u sastavu: pročelnik Goran Gabrić, tajnik Ivica Matković, oružar Mladen Mužinić. Imao je ukupno 45 aktivnih članova (34 m. i 11 ž.), od toga 5 speleologa, 28 pripravnika i 12 suradnika. Sastanaka je održano 40, prosječno s 13 članova. U 12 istraživačkih akcija 75 članova istražilo je 19 jama i jednu špilju, a u 26 posjeta spel. objektima 242 člana posjetila su 25 jama i 10 špilja. Na Mosoru i Marjanu održano je i 5 vježbi. Od 14. ožujka do 28. travnja održana je IX splitska spel. škola u koju je upisan 21 polaznik. Znanje za pripravnika pokazalo je 15 polaznika. U sklopu škole organiziran je i društveni izlet u Cerovačke špilje. Na dane praznika 1. svibnja na Omladinskoj kući »Ljubo Uvodić-Razin« na Mosoru, održan je spel. logor s 13 članova, a istraživani su spel. objekti na jugozapadnim obroncima Mosora. Sudjelovali smo na sastancima Komisije za speleologiju PSH, Zboru speleologa, IX Južnoslavenskom spel. kongresu u Karlovcu i na Saveznom savjetovanju o evidenciji i planiranju spel. rada.

Na Mosoru smo koncem lipnja organizirali Speleološko veće (predavanja, kviz, dijačada). Kod snimanja dječjeg TV filma koncem lipnja u špilji Vraniča, naši članovi bili su na usluzi ekipi RTV Sarajevo pri snimanju. Početkom rujna 4 člana je na 9-dnevnom Republičkom spel. logoru na Biokovu. SO je pomagao u akciji »Uspion 100 žena na

vrh Mosora«, a zastupljeni smo bili i na Dinari prigodom Dana planinara Dalmacije. Članovi su prenosili materijal i sudjelovali u obnovi Omladinske kuće na Mosoru, u 7 radnih akcija. Jedan je član bio nosilac Planinarske štafete »Bratstvo i jedinstvo«. Najveća i najznačajnija bila je zajednička akcija SO »Mosor« i SO »Biokovo« od 22. do 29. studenog. Tom prilikom u jami »Stara škola« na Biokovu, postignuta je dubina od 518 m(?), što bi bila treća dubina postignuta u SR Hrvatskoj. Osim nešto tehničke spel. opreme, u kletu je osobni automobil Reno-4, uz pomoć kojeg će članovi lakše raditi u 1985. godini.
Goran Gabrić

SO PD »MOSOR« U 1985. GODINI

Odsjek je imao ukupno 35 aktivnih članova i to 24 muška i 11 ženskih. Od toga je 5 speleologa, 27 pripravnika i 3 suradnika. Održano je 39 članskih sastanaka, kojima je prosječno prisustvovalo 11 članova. U 11 istraživačkih akcija sa 91 članom istražilo se 6 jama i 4 špilje, a u 20 akcija posjeta 198 članova posjetilo je 17 jama i 8 špilja. Održane su i 3 vježbe na usavršavanju tehnike spuštanja i penjanja po užetu za 18 članova SO-a. Od 12. do 22. veljače 3 člana bila su na internacionalnom spel. logoru u Zapadnim Tatrarnu u Poljskoj. Tom prilikom posjetili su jamu »Mentusija« duboku 240 m i dugačku više kilometara.

Od 15. ožujka do 28. travnja održana je ove godine jubilara 10. splitska spel. škola. Od ukupno 17 upisanih, školu je uspješno završilo 13 polaznika. Voda škole bio je Enver Strkilević.

Za praznik 1. svibnja organiziran je 4-dnevni spel. logor na području Brštanovo — Nisko u Dalmatinskoj zagori sa 10 učesnika. Na spel. simpoziju »Čovjek i krš '85« održanog u lipnju u Kupresu, sudjelovala su 2 člana SO-a. U istom mjesecu na planini Kamešnici započeto je istraživanje jedne veoma duboke jame, koje je prekinuto zbog loših vremenskih uslova i nedostatka opreme.

U kolovozu su se 3 člana SO-a pridružila zagrebačkim speleolozima prilikom istraživanja novih kanala u »Kotluški« i »Gospodskoj pećini« na izvoru rijeke Cetine. Istraživanje jame »Stara škola« na Biokovu provedeno je od 21. do 29. rujna. Akciju su zajednički organizirali SO PD »Mosor« iz Splita i SO PD »Biokovo« iz Makarske. U istraživanju je ukupno učestvovalo 20 speleologa, koji su u 88 sati neprekidnog boravka u jami postigli dubinu od —576 m, što je najveća dubina postignuta ikada u nekom spel. objektu u SR Hrvatskoj.

21. i 22. prosinca bili smo domaćini Saveznog savjetovanja o »Samopomoći i samospašavanju u speleološkim objektima« koje je održano na planinarskom domu »U. Girometta« na Mosoru. Organizatori su bili KKS PSJ i KS PSH. Ukupno je učestvovalo 43 speleologa iz 4 republike i 9 speleoloških organizacija. Iz SO-a »Mosor« bilo je 15 članova.

U ovoj godini član SO-a Mladen Mužinić položio je ispit za značku i zvanje »speleolog«. Na orijentacijskom takmičenju u povodu Dana planinara Dalmacije održanom na Mosoru ekipa SO zauzela su 1. i 4. mjesto, a na prvenstvu Splita u orijentaciji održanom na Malačkoj 2. mjesto u seniorskoj konkurenciji.

U sklopu foto-izložbe 60 godina PD »Mosora« u Demu JNA u Splitu, SO je izlagao na 5 panoa svoju aktivnost. Osim fotografija mogla se vidjeti izložena stara i moderna spel. oprema, te lutka speleolog pod punom opremom.

Sekretarijat odsjeka su i ove godine sačinjavali G. Gabrić — pročelnik, I. Matković — tajnik i M. Mužinić — oružar.
Goran Gabrić

SO PD »DUBOVAC« U 1985. GODINI

SO PD »Dubovac« održao je 20. studenoga godišnju skupštinu. U novo rukovodstvo odsjeka izabrani su: pročelnik Rade Dražen, tajnik Đarmati Zvonko, blagajnik Golubić Krunoslav i oružar Injac Branko. Za 1985. je zajednički ocijenjeno da je bila prilično uspješna. Ukupno je bilo 29 spel. akcija od čega 11 istraživačkih i 18 posjeta. Održana je V. Karlovačka spel. škola i dva spel. logora. Članovi su održali velik broj predavanja sa spel. tematikom za članstvo PD Dubovac i šire građanstvo, a bili su i najaktivnija sekcija društva na svim radnim

akcijama. Treba spomenuti i 40-ak ispenjanih smjerova i uspon trojice članova na vrhove Jungfrau i Mönch. U prošloj godini bilo je aktivno 22 člana, od čega 2 instruktora, 11 pripravnika i 8 spel. suradnika. Najaktivniji su bili: Dražen Rade, Mladen Kuka, Viktor Pavlič i Branko Injac kod muških, a kod ženskih članova: Renata Luketić, Ana Injac, Danijela Skalamera i Irena Vujnović. Najvažniji su planovi za iduću godinu: dovođenje novih članova, održavanje VI. Karlovačke spel. škole, organiziranje spel. logora i nabavka nove opreme.
Mladen Kuka

SD »MYOTIS MYOTIS« U 1984. GODINI

Osnivačka skupština SD »Myotis myotis« održana je 21. III 1984. Družina je osnovana u okviru Kluba mladih »Bratstvo-jedinstvo« na inicijativu Jelinić Igora i Korais Hrvoja a uz pomoć tajnika kluba Ljubilić Rade.

U 1984. godini aktivnost družine sastojala se od akcija posjeta i istraživanja spel. objekata, organiziranja i održavanja predavanja te prikupljanja opreme i omasovljavanja speleologije u Karlovcu.

Posjećeno je 10 spel. objekata, a sudjelovalo se u istraživanju 33 spel. objekta. Ovom brojem obuhvaćen je i spel. logor na Dinari, gdje je istraženo 14 objekata. Istraživanja su izvršena u suradnji sa speleolozima iz »Ursus spelaeus« — Zagreb, SO »Željeznik« — Zagreb, SD »Špiljar« Split, JD »Matica« — Ljubljana, i SD »Myotis myotis« iz Karlovca. Logor je trajao 12 dana za prvomajske praznike, a najdublja istražena jama na tom području ima 108 metara dubine, što je malo u odnosu na očekivanja s obzirom na nadmorsku visinu (cca 1600 m).

Ovog ljeta ispunjena je i naša velika želja. U akciji koja je ostvarena u suradnji s SOZ i SDUS Jelinić Igor se spustio na dno 534 metra dubokog ponora Bunjevac, tada najdublje jame u Hrvatskoj.

Postignuti rezultati najveća su nagrada za uloženi trud, strpljenje i materijalna sredstva. Rezultati posebno dobivaju na težini ako se zna da nam nitko nije pružio financijsku pomoć te da je sva oprema (50 metara užeta i mnogo lične opreme) kupljen isključivo iz vlastitog džepa.

Organizirana su i četiri predavanja:

- Korais Hrvoje: »Speleologija u Karlovcu« (Osnovna škola »Ivo Lola Ribar«, Karlovac),
- Hudec Svjetlan (SOZ): »Duboke jame Poljske« — jugoslavenska speleološka ekspedicija (Mala scena Hrvatskog doma),
- Korais Hrvoje: »Centralne Alpe« (prostorije Kluba mladih »Bratstvo-jedinstvo«),
- Hudec Svjetlan: »Duboke jame Francuske« — prva hrvatska speleološka ekspedicija (Mala scena Hrvatskog doma).

Osim spel. radom, članovi SD »Myotis myotis« bavili su se planinarenjem i alpinizmom. Posjetili smo najviše vrhove Jugoslavije i Evrope — Triglav i Mt Blanc, a penjali smo na Grandes Jerrasses u Centralnim Alpama, u Juljskim i Karniškim Alpama, Paklenici, i na Kleku.

Vrijedno bi bilo spomenuti da su članovi družine imali ulogu i u organizaciji 9. spel. kongresa koji se održavao u Karlovcu. Osim toga, Hrvoje Korais na Kongresu održao i predavanje uz dijapozitive o speleologiji u Karlovcu.

Naš najveći problem je malen broj aktivnih članova, te pomanjkanje materijalnih sredstava. Usprkos tome, rezultati postignuti u ovom, iznad svega atraktivnom sportu mogu se mjeriti s najvećim rezultatima Karlovačkog sporta ove godine.
Hrvoje Korais

SPELEOLOŠKA DRUŽINA

»MYOTIS MYOTIS« KARLOVAC U 1985. GODINI

Za Speleološku družinu »Myotis myotis« 1985. godina počela je seminarom o mjerjenju i crtanju špilja koji je pohađalo troje članova.

U toku godine poduzimana su istraživanja na nekoliko područja. Najveći broj spel. objekata istražili smo na području Korduna. Potrebno je spomenuti da smo se dio godine zadržali na sistemskom istraživanju objekata u selu Kestenak na istoimenom brdu.

Istraživanja smo vršili i na Zumberku, gdje smo pronašli nekoliko zanimljivih objekata i perspektivu za daljnji rad karlovačkih speleologa na tom području.

Za vrijeme prvomajskih praznika zajedno s članovima SO »Željeznica« organiziran je logor na području između Velebita i Dinare, iznad izvora rijeke Zrmanje. Istraženo je 5 objekata, među kojima je najdublja Skundriča jama dubine 97 m.

Inače, tokom 1985. godine SD MM poduzela je 20 akcija istraživanja, a povremeno, naročito tokom ljeta nekoliko akcija koje su imale za cilj fotografiranje.

Krajem godine predsjednik SD MM Hrvoje Korais prisustvovao je savjetovanju o samopomoći i samospašavanju u spel. objektima u planinarskom domu »Umberto Girometta« na Mosoru, koje je organizirala KS PSH.

U 1985. godini SD MM je nabavila 80 metara novog užeta, što je uvećalo mogućnost istraživanja.

O masovnosti u družini se ne bi moglo govoriti, pošto je sve akcije poduzela malobrojna grupa članova.

No nadaймо se da na tome neće ostati i da će slijedeći izvještaj o radu SD MM biti bogatiji.

Igor Jelinčić

SD »PROTEUS« U 1984. I 1985. GODINI

Navedeno razdoblje karakterizira vrlo široka i bogata aktivnost Društva. Zbog adaptacije Omladinskog doma i iseljenja iz bivših prostora planovi nisu mogli biti ostvareni onako kako su zamišljeni. Nakon dvostrukog seljenja, oktobra 1985. g. društvo se stabilizira (bar za dogledno vrijeme) u prostorijama na katu Omladinskog doma. Mnogo je slobodnog vremena, koje se moglo korisnije upotrijebiti, uloženo u ponovno uređenje prostorija. Tim akcijama dobivena je zajednička prostorija, skladište za opremu i praona za pranje opreme.

Ostvareno je 78 izlazaka na teren, pri kojima se istraživalo u 63 speleološka objekta. Sve akcije uglavnom su planirane na sastancima Društva koji se održavaju četvrtkom navečer. Ukupno su održana 52 sastanka sa prosječno 12 prirodnih članova, te dvije godišnje skupštine.

Od značajnih istraživanja u proteklom razdoblju treba spomenuti nastavak istraživanja Markove jame kod Tara. Nakon probijanja prolaza u izravno teškim uvjetima, dospjelo se do ponora sa jezerom iznad kojeg je ispenjan kamin koji vodi u veliku dvoranu. Ukupna dužina podzemnih kama'a sada iznosi 291 m, te je to najduži objekt na području općine Poreč. Zajedno s Jamarskim klubom iz Borovnice, za vrijeme prvomajskih praznika '84. g. istražene su dvije jame dubine 98 m i 50 m od Krnice. U ljetnom razdoblju istražuje se sjeverna obala otoka Cres, i istočna obala Istre uz Brseč. Uz upotrebu čamca istražene su 4 pećine na nepristupačnoj strmoj strani obale. Organizirani su prvi posjeti jami Pod Baredine u cilju propagiranja tog objekta za turističko uređenje. Oko 60 radnih ljudi iz dviju radnih organizacija i SZ-a tehničke kulture razgledalo je ljepotu ove jame.

Krajem VII mjeseca 1985. na spel. logoru »Dinara '85« u organizaciji SD »Spiljar« iz Splita sudjeluje pet članova. Tom prilikom registrirani su brojni objekti, a od toga veći su istraživani. Pri povratku sa Dinare (I. VIII) u malenoj 15-metarskoj pećini (nazvana Modrić) nedaleko Rovanske u uvall Modrić kopanjem i bušenjem otkrivene su nove dvorane. tako da joj dužina sada iznosi 750 m. Otkriveni su i značajni arheološki i paleontološki nalazi. Pećina je sada zakonski zaštićena, a na ulazu su postavljena vrata. Vodi se akcija za turističku valorizaciju s obzirom na prirodne ljepote i položaj, svega je 150 m udaljena od Jadranske magistrale i morske obale.

U septembru otkrivena je još jedna jama sa velikom koncentracijom plina CO₂. Do sada bila je zatvorena velikim kamenim blokom i to je već peta takva pojava u objektima na Poreštini. Za novembarskih praznika istražene su četiri jame kod Labina. Zbog izrazito dugog sušnog perioda koristila se prilika za istraživanje Ročkog ponora i Pincinove jame. U Pincinovoj jami nivo vode spustio se za 7 m, te se dio dna u dužini od 15 m prvi puta u ovih deset godina našao na suhom. Bila je to idealna prilika za speleo-ronjenje. Organizirana je akcija gdje su se dva ronilaca spustila

u jamu i istražila podzemno jezero. Tom prilikom snimljeni su dijapozitivi pod vodom, a dio akcije sniman je video kamerom.

U cilju obuke članova održano je u 1984. više trening akcija o upotrebi spel. tehnike, dok je krajem 1985. održana speleo-škola sa 16 polaznika u trajanju od mjesec dana. Kao publikacija o radu Društva izdana su dva biltena, broj III i IV. Održana su tri javna predavanja za omladinu i građanstvo. Pet članova sudjeluje na 9. speleo-kongresu u Karlovcu, i tom prilikom posjećuju Jopića pećinu sa speleolozima Karlovca i Kamnika. Na 7. kongresu regije Friuli — Venezia — Giulia u Gorici prisustvuje također 5 članova. Jedna od aktivnosti su i radne akcije, pranje prozora na višim objektima i hotelima i slično. Koristeći fin. sredstva sa tih akcija, uz sredstva dobivena od društvene zajednice u 1984. kupljeno je kvalitetno vozilo, dok je staro rashodovano.

Marino Šimonović

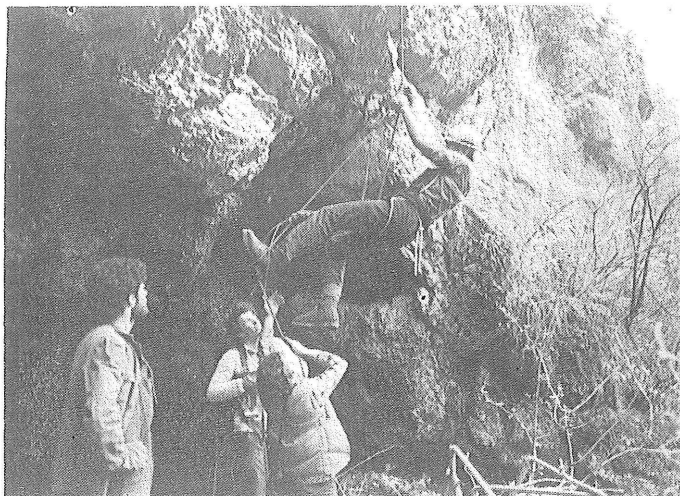
ŠPILJA VETERNICA 1984. I 1985. GODINE

Zagrebački speleolozi su i ovih godina, organizirani u dobrovoljnu Vodičku službu za špilju Vetricnicu Komisije za speleologiju Planinarskog saveza Hrvatske, vodili posjetitelje urednim i elektrificiranim dijelom (380 m) špilje Vetricnice, što je financirala SZ fizičke kulture općine Susedgrad, 1984. špilju je posjetilo približno 2.500 posjetitelja, a '85 nešto manje — 2.200. Otprilike dvije trećine su bili individualni turisti, a ostalo organizirane školske i studijske grupe te speleolozi na istraživanjima. Osim redovnih dežurstava vikendom i blagdanima, speleolozi su uređivali špilju i okoliš, održavali električnu rasvjetu i izvodili sitnije radove. Uoči otvorenja memorijalnog planinarskog doma na Glavici povrh špilje, tridesetak speleologa je na radnoj akciji betoniralo i utvrdilo silazne stube u špilji, poravnalo predvorje i uređilo još niz sitnijih detalja. Krajem 1985. godine osigurao je Odbor za Medvednicu sredstva za investicijske zahvate u špilji pa se pristupilo rekonstrukciji privremene električne rasvjete. U listopadu 1984. je za potrebe snimanja TV-emisije o speleologiji, u »Koncertnoj dvorani« održan mali komorni koncert — prvi u špilji. U proljeće 1985. godine uređena je prirodna niša — pozornica u »Koncertnoj dvorani« gdje je 12. svibnja, u sklopu proslave 35-te obljetnice SO PD »Željeznica«, održan recital s baletom i pjevanjem u prisutnosti većeg broja sudionika proslave i kada se pokazalo da je to izvanredni scenski prostor koji treba, po uređenju, približiti zagrebačkoj kulturnoj javnosti. Juraj Posarić

ZAGREBAČKA SPELEOLOŠKA ŠKOLA 1984.

Tradicionalna Zagrebačka spel. škola održana je od 14. 03 — 25. 04. 1984. godine i četrnaesta je po redu. Organizator je bio PDS Velebit. U svrhu što boljeg praćenja predavanja i vježbi pristupilo se ponovnom štampanju Priručnika Zagrebačke spel. škole '77 tako da su bili dostupni svakom polazniku škole. Iako već zastario, priručnik je mogao pružiti osnovne pojmove o speleologiji. Tehnika istraživanja spel. objekata se od štampanja prvog priručnika izmjenila tako da se na ovoj školi osvetlila nuna važnija na suvremenoj tehnici istraživanja jama i spilja.

Na vježbama je prosječno dolazilo troje školaraca na jednog instruktora. Grupe su se miješale tako da je kontakt između instruktora i školaraca bio veći. Predavanja škole održavala su se svake srijede od 19 — 21 sat uz projekcije dijapozitiva i filmova u prostorijama PDS »Velebit«. Drugi dio predavanja, teoretski i praktični, održan je na terenskim vježbama. Kriterij za završetak škole 1984. bili su poostreni u odnosu na prijašnje spel. škole. Na vježbama se radila samo tehnika penjanja i spuštanja po užetima, vježbe uzlova i izrada sidrišta. Da bi uspješno završili školu, svi kandidati su morali imati 75% predavanja i mogli su izostati samo na jednoj jednodnevnoj vježbi, koju su morali kasnije nadoknaditi. Osim praktičnih vježbi, svaki polaznik škole je morao izraditi naert spilje. Na zadnjim dvodnevnim vježbama u Jopićevoj spilji morali su samostalno voditi akciju istraživanja spilje prethodno

Zagrebačka speleološka škola 1984.

Foto: B. Vrbek

položivši kolokvij iz uzlova. Konačnu ocjenu dao je voda škole. Školu je završilo 15 polaznika. Prijavljeno je bilo 26 polaznika, dok se upisalo 22 polaznika. Voditelj škole je bio Boris Vrbek.

PETA KARLOVAČKA SPELEOLOŠKA ŠKOLA

Već niz godina SO PD »Dubovac« iz Karlovca doprinosi popularizaciji speleologije među mladima organiziranjem speleoloških škola. Tako je ove godine održana peta po redu u koju je upisano jedanaest polaznika, a završilo je šest polaznika, i to: Luketić Renata, Skalamera Danijela, Rade Dražen, Krnežić Ivica, Injac Branko i Injac Ankica. Praktični dio škole održavao se u okolici Karlovca i to u spilji Ledenci, Budimki, Gvozdenici te u Barunovoj, Vražića i Josipa spilji. Svi upisani prethodno su završili opću planinarsku školu. Voda škole bio je savezni instruktor za speleologiju i gorski spasavalac Mladen Kuka.

DEVETA SPLITSKA SPELEOLOŠKA ŠKOLA

Ovogodišnja IX splitska speleološka škola održana je od 14. ožujka do 2. svibnja u organizaciji SO PD »Mosor«. Instruktori i predavači u školi bili su članovi SO PD »Mosor« i Stanice GSS iz Splita, a voda škole Enver Strkljević-Ture.

Upisnina je iznosila 400 dinara. Za taj iznos polaznici su bili osigurani od posljedica nesreće, svaki je dobio 5 m najlonske zamke i jedan pri-

mjerak Vodiča kroz uredene špilje Hrvatske V. Božića.

Pored već uobičajene propagande preko sredstava javnog informiranja (radio i štampa), škola je reklamirana putem plakata i prigodnim listićima, a iskorišten je i društveni izlog, tom prilikom izuzetno dekoriran.

U školu je upisan 21 polaznik iz PD »Paklenica«, PD »Biokovo« i PD »Mosor«. Predavanja su se održavala u prostorijama PD »Mosor« u Splitu, uz prikazivanje prigodnih dijapozitiva i filmova. Praktične vježbe na terenu izvodile su se na planinama Mosoru i Kozjaku u Zlatnoj jami, Đukinoj jami, Maloj i Velikoj Birnjači, Jami ispod Birnja i Jami Velikoj Gajni. U sklopu škole priređen je i jednodnevni društveni izlet s posjetom Cerovačkim špiljama kod Gračaca.

Kao završna akcija organiziran je četverodnevni zajednički logor instruktora i školaraca u Omladinskoj kući »Ljubo Uvodić-Razin« na Mosoru sa 16 sudionika, ali kako vremenske prilike nisu bile naklonjene (jaka kiša i magla), istražen je samo jedan speleološki objekt (Ivčina jama), koji su polaznici škole samostalno istražili.

Nakon škole izvršena je provjera znanja, pa je naslov speleologa-pripravnika steklo 15 polaznika: Sunčica Baučić, Milan Blaževski, Goran Bratim, Izabela Drašković, Darko Gavrić, Marin Han, Goran Kokeza, Teo Kružičević, Silvana Kuzmić, Norma Lovrić, Maja Mozara, Adela Puharić, Sladenka Sarić, Zeljko Tičić i Boris Turina. Goran Gabrić

Kongresi i stručni sastanci

MEDUNARODNI SASTANAK O SPAŠAVANJU IZ SPELEOLOŠKIH OBJEKATA U ČSSR

Skup se održavao od 24. do 27. X 1985. u malom mjestu Jedovnice kraj Blanskog u Moravskom kršu. Ukupno je bilo prisutno oko 65 punopravnih članova te izvjestan broj promatrača uglavnom iz istočnoevropskih zemalja. Iz Jugoslavije su bila prijavljena dva sudionika ispred Komisije GSS PSH: Branko Jalžić i Boris Vrbek. te Žarko Stegmayer, kao promatrač. Program u ta 4 radna dana se sastojao od predavanja, prikazivanja dijapozitiva, praktičnih vježbi na terenu te demonstraciji opreme za spašavanje. Teme koje su bile iz područja amaterskog spašavanja iz spel. objekata mogle bi se razvrstati u slijedeće grupe:

- organizacija i rad amaterskih grupa za spašavanje iz speleoloških objekata
- oprema koja se koristi za spašavanje iz spel. objekata
- sistemi i načini spašavanja iz spel. objekata
- suradnja između amaterskih i profesionalnih grupa
- analiza nesreća u spel. objektima
- ostali problemi koji manje ili više zadiru u probleme spašavanja

Najzanimljiviji dio tog sastanka bio je na praktičnom radu i demonstraciji spašavanja na terenu. Prikazan je način spašavanja uz upotrebu spel. nosila. Vježba je prikazana na obližnjoj stijeni. Unesrećeni se transportira u nosilima uz pratnju